Notă pentru arhivare digitală

Acest volum este pus la dispoziție în scop documentar, educațional și de conservare culturală.

Notă privind drepturile de autor

Drepturile de autor aparțin autorilor și deținătorilor legali. Dacă ești titularul drepturilor și consideri că materialul a fost publicat fără acord, te rugăm să ne contactezi pentru clarificare sau remediere.

Notă privind copia privată și utilizarea personală

Conform interpretărilor prezentate de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, structură a Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), legislațiile statelor membre ale Uniunii Europene permit, în anumite condiții, realizarea unei copii a unei opere protejate pentru uz personal sau pentru cercul familiei și al prietenilor apropiați.

Această situație poate include și realizarea unei copii digitale a unei opere pe care utilizatorul o deține deja în mod legal (de exemplu în format tipărit), inclusiv prin descărcarea unei copii de pe Internet, cu condiția ca opera să fi fost făcută publică, ca utilizarea să nu afecteze exploatarea normală a operei și ca aceasta să nu prejudicieze titularul drepturilor.

Explicații detaliate pot fi consultate în documentul "Frequently

Asked Questions on Copyright" elaborat de Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală (EUIPO):
https://tinyurl.com/ccdrocopy

Cerere de completări și corecturi

Dacă ai remarcat o eroare de scanare sau poți furniza informații documentate privind această ediție, ne poți transmite datele pentru actualizare.

Arkadi Strugatki & Boris Strugatki

Extraordinara aventură a lui Boris Ivanovici Stronski

Acum, când întreaga lume ascultă cu încordare semnalele celui de-al 19-lea satelit, iar echipajele navelor „Sovetskii Soinz” și „Veidada lu” se pregătesc în Gobi să-și ia zborul pentru a străbate milioane de kilometri în cosmos, este interesant să amintim evenimentele ciudate care au avut loc în urmă cu un an, în împrejurimile Stalinabadului.

La timpul său, în diferite reviste de știință popularizată au apărut articole și reportaje despre „Mesageri”. Versiunile cu privire la „diversioniștii telemecanici” și la „monștrii silico-organici”, ca și afirmațiile contradictorii ale „martorilor oculari” cu privire la „munții de foc” și la vacile și autocamioanele înghițite dintr-o dată nu rezistau nici pe atunci vreunei critici. Faptele erau cu mult mai simple și totodată cu mult mai complexe decât toate aceste născociri.

Imediat după faimoasa radiogramă a lui Stronski a devenit limpede că raportul oficial al Comisiei de la Stalinabad nu va apărea prea curând în presă, așa că profesorul Nikitin mi-a propus mie, unul dintre puținii martori oculari, să public adevărul despre „Mesageri”.

— Să povestești ceea ce ai văzut cu ochii dumitale, îmi spuse

dânsul. Poți lua și o copie după jurnalul lui Stronski.

Vă previn de la bun început că voi respecta întocmai indicațiile profesorului și mă voi strădui să redau numai impresiile mele, expunând evenimentele așa cum le-am trăit noi, cei din grupul arheologic care efectua săpături la așa-numitul „Castel al lui Apida", situat la aproximativ 100 km sud-est de Pendjikent.

Echipa era alcătuită din câțiva oameni: șeful ei, Boris Ivanovici Stronski, vechiul meu prieten Volodea Lukin și cu mine. În afară de noi mai erau doi lucrători tadjici de prin partea locului și un șofer.

„Castelul lui Apida" este o colină înaltă de vreo 30 m, așezată într-o vale îngustă, prinsă între munți. În vale șerpuiește un râuleț cu apă cristalină și rece, iar de-a lungul râului trece drumul spre oaza Pendjikent.

Pe vârful colinei dezgropam locuința aparținând vechilor tadjici. Iar la poalele ei ne-am instalat tabăra: două corturi și un steag purpuriu având ca emblemă o monedă sogdină1 (un cerc cu un pătrat la mijloc). Castelul tadjic din secolul al III-lea nu are nimic care să amintească de ziduri crenelate, poduri de cetate medievală și temnițe subterane. Așa cum se prezintă dezgropat, el este format din două-trei platforme pătrate și netede, având de-a lungul laturilor o îngrăditurăde circa 10 cm. De fapt din castel n-a rămas decât pardoseala. Aici poți găsi lemn ars, cioburi de vase de lut și o sumedenie de scorpioni – singurii care n-au nimic antic – iar dacă ai noroc, câte o monedă veche și înverzită de cocleală.

Echipa avea la dispoziție o mașină destul de învechită, de tipul vehiculelor bune pentru orice teren, cu ajutorul căreia băteam groaznicele drumuri de munte, îndepărtându-ne mult de tabără, în vederea prospecțiunilor arheologice. În ajunul zi lei în care au apărut „Mesagerii", Stronski plecase cu această mașină la Pendjikent după provizii, și noi îl așteptam să se întoarcă în dimineața zilei de 23 august. Automobilul nu s-a întors, marcând prin dispariția sa începutul extraordinarelor evenimente care au urmat.

Ședeam în cort și fumam, așteptând să se spele cioburile

puse într-un lighean și afundate în râulețul din apropiere. Volodea lucra pe vârful colinei, unde vântul stârnea trombe de praf prin care se întrezăreau pălăriile de pâslă albă ale lucrătorilor. Se auzea fâsâitul primusului pe care pusesem la fiert păsat de hrișcă. Fumând, mă întrebam ce l-o fi făcut pe Stronski să întârzie cu șase ore. Gazul era pe terminate, nu mai aveam decât două cutii de conserve și o jumătate de pachețel cu ceai. Ce ne facem dacă Stronski nu va veni astăzi? M-am sculat apoi în picioare și m-am întins să mă dezmorțesc, în clipa aceea am văzut pentru prima oară un „Mesager".

Stătea nemișcat în fața intrării cortului, avea o culoare neagră fără luciu, era înalt cât un dulău și semăna cu un păianjen uriaș.

Corpul său era rotund și plat, iar picioarele îi erau articulate. După o clipă, tresaltă și porni de-a dreptul spre mine. Nu ne despărțeau mai mult de zece pași. Îl priveam încremenit cum își mișcă încet picioarele, lăsând în nisipul fin urme ca niște gropițe.

Să nu uităm că pe atunci habar n-aveam ce este un „Mesager". Pentru mine era o dihanie necunoscută, mută și fără ochi, care se apropia într-una, răsucindu-și în chip ciudat picioarele. M-am dat înapoi. În aceeași clipă s-a auzit un declic slab și deodată țâșni o lumină orbitoare, atât de puternică, încât instinctiv am închis ochii, iar când i-am redeschis l-am văzut printre petele roșii ce-mi jucau în fața ochilor, la un pas mai aproape, chiar în umbra cortului.

— Ce-o mai fi și asta?… Bolborosii eu.

El stătea lângă lădița noastră de provizii și, după cât se pare, scotocea înăuntru cu două labe. O cutie de conserve străluci în soare și dispăru brusc, fără să-mi dau seama unde. Apoi a făcut o mișcare laterală și l-am pierdut din raza ochilor. În aceeași clipă a încetat fâsâitul primusului și s-a auzit un sunet metalic.

Nu știu cum ar fi procedat în locul meu un om mai stăpân pe sine. Țin minte însă că eu am răcnit cât m-au ținut puterile, poate din dorința de a speria păianjenul, poate pentru a prinde curaj. Apoi am zbughit-o afară din cort, am alergat

câțiva pași și m-am oprit pierzându-mi răsuflarea. Totul în jur era neschimbat. Munții străluceau scăldați de soare, iar pe vârful colinei se vedeau pălăriile albe ale muncitorilor. Și iată că atunci l-am zărit pe „Mesager” pentru a doua oară. Fugea repede pe povârniș, ocolind colina, ușor și fără zgomot, de parcă aluneca prin aer. Abia i se vedeau picioarele; am zărit însă limpede o umbră ciudată gonind alături, pe iarba uscată și țepoasă. Apoi a dispărut.

Din vârful colinei s-au auzit strigăte: Volodea cobora împreună cu muncitorii și-mi cerea să scot păsatul de hrișcă de pe primus și să pun ceainicul. Ei nu bănuiau nimic și au rămas stupefiați când i-am întâmpinat cu o frază care li s-a părut ciudată:

— Păianjenul a luat primusul și conservele.

Volodea spune că aveam o înfățișare jalnică. Ședeam în fața cortului, fumam și scuturam scrumul în castronul cu păsat. Ochii mi se roteau înspăimântați când într-o parte, când în alta.

Văzând că vechiul meu prieten crede că am înnebunit, am început să-i povestesc cu înfrigurare, întrerupându-mă mereu, tot ceea ce s-a petrecut. Apoi am cercetat împreună terenul. În afară de gropițele pe jumătate astupate de la intrarea cortului, n-am putut să descoperim nici o urmă. În schimb, am constatat că „păianjenul” a luat cu el, în afară de primus și conserve, jurnalul meu. O cutie de creioane și un pachet cu cele mai prețioase descoperiri.

— Ce aiureală! spuse Volodea furios.

Se înserа. În dreptul colinei plutea un nor albicios, alcătuit din mai multe straturi; departe, deasupra munților, începuse a licări constelația scorpionului, dând iluzia unei labe cu trei degete. Muncitorii au adormit curând, în timp ce noi stăteam întinși pe așternuturi și ne gândeam la cele întâmplate.

După o lungă tăcere, Volodea spuse cu o nuanță de neliniște în glas că, după părerea lui, poate să existe o legătură între apariția păianjenului și întârzierea lui Stronski. Același lucru îmi trecuse și mie prin minte, dar nu i-am răspuns. Atunci el a început să înșire încă o dată obiectele dispărute, după care și-

a exprimat presupunerea absurdă că „păianjenul” a fost un hoț travestit cu îndemânare. Eu am ațipit.

M-a trezit un zgomot ciudat, asemănător cu vuietul unor puternice motoare de avioane. Am rămas nemișcat o bucată de timp și am ascultat. Aveam o senzație neplăcută, poate din cauză că de o lună de zile de când lucram aici nu văzusem nici un avion. M-am sculat în picioare și am privit în afara cortului. Era o noapte fără lună, arătătoarele ceasului indicau ora unu și jumătate. Cerul era presărat de stele, care împungeau întunericul cu licărirea lor, iar culmile munților păreau niște umbre uriașe. Deodată pe povârnișul munților din față apăru o pată vie de lumină, care pluti în jos, se stinse și reapăru cu mult mai spre dreapta. Vuietul crescu și el.

— Ce-o mai fi și asta? întrebă alarmat Volodea, făcându-și drum afară.

Vuietul se auzea acum foarte aproape, și, dintr-o dată, vârful colinei noastre fu inundat de o lumină orbitoare, alb-gălbuie, în bătaia căreia colina părea un pisc de gheață strălucitoare. Totul a durat doar câteva secunde. Apoi lumina s-a stins, și vuietul a încetat. Din cortul muncitorilor se auziră glasuri înspăimântate. În aceeași clipă, vuietul se porni din nou, înălțându-se deasupra văii, pentru ca apoi să se potolească și să dispară undeva, în depărtare. Am avut impresia că întrezăresc un corp alungit și întunecos alunecând printre stele în direcția sud-est.

Se apropiară de mine Volodea și muncitorii. Ne-am așezat în cerc și am stat multă vreme fără să scoatem un cuvânt, ascultând cu încordare fiecare sunet. La drept vorbind, totul îmi inspira teamă: „păianjenul”, întunericul de nepătruns al nopții fără lună, foșnetele tainice care-mi ajungeau la urechi o dată cu zgomotul făcut de susurul apei. Volodea îmi spuse în șoaptă că ne aflăm indiscutabil în centrul unor evenimente stranii. Nu l-am contrazis. În cele din urmă ni s-a făcut frig și ne-am împrăștiat în corturi.

— Ce facem dacă se întorc? întreba Volodea în timp ce se culca.

— Nu știu, i-am răspuns.

În noaptea aceea însă, n-au mai venit.

A doua zi ne-am urcat până la săpături, unde am văzut că nu rămăsese nici un ciob din cele găsite în ajun. Toate obiectele din ceramică dispăruseră. Pe suprafețele netede ale podelelor din locuințele dezgropate se vedeau urme în formă de gaură: movila formată din pământul pe care-l săpasem era surpată și turtită de parcă ar fi trecut peste ea un compresor rutier; peretele era distrus în două locuri. Muncitorii vorbeau între ei în surdină și se țineau cât mai aproape de noi. Le era frică, și nouă la fel, iar Stronski nu mai venea! La prânz am mâncat resturi de pâine și am băut apă rece. După ce m-am sfătuit cu Volodea, mi-am înfipt mai adânc pălăria în cap și am pornit-o hotărât spre Pendjikent, sperând să prind în drum un automobil.

Primii câțiva kilometri i-am străbătut fără incidente și m-am așezat chiar de două ori să fumez. Pereții defileului se apropiau și se depărtau, vântul bătea ridicând valuri de praf, se auzea zgomotul râului. Am întâlnit de mai multe ori câte o turmă de capre, dar oameni n-am văzut. Îmi mai rămăseseră vreo zece kilometri de drum până la cea mai apropiată localitate, când apăru un elicopter. Cu un vuiet surd, el zbură deasupra capului meu și dispăru după o cotitură a defileului, lăsând în urmă un suflu de aer cald. Nu era verde ca elicopterele noastre militare și nici argintiu ca cele de transport și pasageri, ci avea o culoare mată și emitea, în bătaia razelor soarelui, o lumină palidă, ca țeava unei puști. Culoarea, forma neobișnuită, vuietul său puternic – toate mi-au amintit nu știu de ce de evenimentele din noaptea trecută, de „păianjen”, și din nou m-a cuprins un simțământ de teamă.

Am grăbit pașii, apoi am început să alerg. După o cotitură am văzut un G. A. Z.-169. Lângă el stăteau trei oameni care priveau spre cer, unde nu se mai zărea însă nimic. Temându-mă să nu plece imediat, începui să strig și să alerg din toate puterile. S-au întors către mine, apoi unul dintre ei s-a întins la pământ și s-a vârât sub mașină. Ceilalți doi, niște tipi cu barbă, probabil geologi, continuau să mă privească.

— Mă luați și pe mine la Pendjikent? Le strigai.

Ei continuară să se uite la mine cu atenție, fără să scoată un cuvânt. Am crezut că nu m-au auzit.

— Bună ziua! Strigai, apropiindu-mă.

Bărbatul înalt se întoarse fără să-mi răspundă și intri în mașină. Cel scund îmi răspunse foarte rece: „Salut” și-și aținti din nou privirile spre cer. Am privit și eu în sus. Nu se vedea nimic în afară de o pasăre mare care părea nemișcată.

— Nu mergeți la Pendjikent?

— Dar dumneata cine ești? întrebă bărbatul cel scund, îndreptându-și din nou privirile spre mine.

— Sunt arheolog. Săpăm la castelul lui Apida.

— Unde-i asta?

Le explicai.

— Ce treabă ai la Pendjikent?

Le-am vorbit despre Stronski și despre situația din tabără, fără însă să pomenesc de „păianjen” și de alarma din timpul nopții.

— Îl cunosc pe Stronski, spuse brusc bărbatul cel înalt și se întoarse îndată cu fața către mine. Îl cunosc. Îl mai cheamă Boris Ivanovici.

Am dat aprobativ din cap.

— V-am lua, firește, tovarășe, dar după cum vedeți suntem în pană. Șoferul ne-a făcut figura.

— Gheorghi Palici, se auzi de sub mașină o voce mustrătoare, axul cardanic…

— Vorbă lungă mai ești, Petrenko.

— Iată-l că reapare! strigă geologul cel scund.

Elicopterul negru se ivi de după pantă și, gonind cu viteză de-a lungul drumului, se îndreptă direct înspre noi. Apoi se înălță mult deasupra capetelor noastre. Aceasta nu prea mi-a plăcut și eram tocmai pe punctul de a o spune, când, deodată, bărbatul cel înalt rosti cu o voce surdă:

— Elicopterul coboară! Și ieși din mașină.

Într-adevăr, aparatul cobora vertiginos. În burta lui se căscă deodată o deschizătură care nu prevestea a nimic bun, în timp ce el se lăsa tot mai jos, peste noi.

— Petrenko, ieși o dată afară și fugi repede în lături! Urlă

bărbatul cel înalt, trăgându-mă de mână.

O luai la fugă. Geologul cel scund făcu la fel. El striga ceva cu gura larg deschisă, dar vuietul motoarelor acoperea toate celelalte sunete. M-am pomenit cu ochii plini de praf, într-un șanț de scurgere, reușind să-l văd doar pe Petrenko ce se târa iute spre noi, în timp ce elicopterul negru se lăsa asupra automobilului. Furtuna stârnită de elicele lui puternice îmi smulse pălăria și învălui totul într-un nor galben de praf. Apoi țâșni aceeași lumină alb-orhitoare, eclipsând razele soarelui. Am simțit în ochi o durere atât de vie, încât n-am putut să-mi înăbuș un strigăt. Când prăfăraia se mai domoli, văzurăm drumul pustiu și corpul negru al elicopterului îndepărtându-se de-a lungul defileului.

De atunci n-am mai zărit „Mesageri” și nici navele lor aeriene. Doar Volodea și muncitorii au mai observat un elicopter în aceeași zi și încă două la 25 august. Ele au trecut la mică distanță și tot de-a lungul drumului. După 25 nu le-a mai văzut nimeni. Pățaniile prin care am trecut după aceea sunt legate doar indirect de „Mesageri”.

Împreună cu geologii am ajuns cu chiu cu vai la Pendjikent călătorind pe mașini întâlnite în drum. Geologul cel înalt privea tot timpul la cer și înjura de mama focului. Șoferul Petrenko a încercat de câteva ori să spună ceva despre axul cardanic, dar nimeni nu i-a dat atenție.

La Pendjikent mi s-a spus că Stronski plecase încă în dimineața zilei de 23 și nu se înapoiase. În timp ce Colea, șoferul expediției, apăruse în seara aceleiași zile și mai era reținut la miliție. Pe semne că el accidentase mașina (cine știe ce s-o fi întâmplat cu Stronski) și acum, ca să se justifice îndrugă tot felul de năzbâtii despre un atac aerian. M-am dus glonț la miliție. Colea ședea în odaia ofițerului de miliție și făcea reflecții amare cu privire la nefericirile ce se pot abate asupra oamenilor. După cum spunea el, la aproximativ 40 km de Pendjikent, Stronski s-a dus să cerceteze niște ruine aflate de o parte a drumului. După vreo 20 de minute s-a apropiat un elicopter negru și a înghițit mașina. Colea a fugit după el aproape un kilometru, dar, așa cum era de așteptat, nu l-a

putut ajunge din urmă și s-a dus să-l caute pe Stronski. Nu l-a găsit nici pe el și s-a întors atunci la Pendjikent, unde a raportat absolut totul.

— Dacă minte, o să aibă de furcă cu mine, spuse pe un ton amenințător ofițerul de serviciu.

În această clipă dădură buzna în secția de miliție cel doi geologi și cu Petrenko. Ei aduceau o declarație cu privire la dispariția mașinii și se informară pe un ton sec cui pot adresa o plângere împotriva unor acțiuni huliganice, săvârșite de niște piloți necunoscuți. După o jumătate de oră, lui Colea i s-a dat drumul.

Firește, acum toată lumea știe ce sunt „Mesagerii", dar îmi aduc aminte că jumătate din membrii comisiei care s-au deplasat la fața locului considerau neserioasă această opinie, propunând ca cercetările să fie date pe seama milițienilor sau a grănicerilor. Îndoielile au dispărut însă abia după ce pe la mijlocul lunii septembrie s-a descoperit terenul de aterizare ai „Mesagerilor" și jurnalul lui Boris Ivanovici Stronski. El a fost găsit de grănicerii care au urmărit, conform indicațiilor date de martorii oculari, câteva urme ale elicopterelor negre. Terenul – o suprafață netedă, nivelată, cu blocuri de piatră vulcanică pe margini – se afla într-o vale încleștată de munți, la 15 km de castelul lui Apida. Avea un diametru de circa 200 m. În multe locuri pământul părea ars, iar vegetația – iarba, spinii, doi duzi mai mici – se carbonizase. Pe teren s-a găsit unul dintre automobilele furate, G. A. Z.-151, gresat, spălat, dar fără combustibil, câteva obiecte dintr-un material necunoscut, care nu se știe la ce puteau folosi (au fost predate spre cercetare), și, lucrul cel mai important, jurnalul grupului arheologic condus de Stronski cuprinzând observații scrise chiar de Boris Ivanovici. Jurnalul se afla în automobil, pe banchetă, și nu a avut de suferit nici din pricina umezelii și nici din cauza soarelui, fiind acoperit doar cu un strat de praf. Era un caiet obișnuit, cu coperte de culoarea cleiului. Două treimi din text cuprindeau descrierile săpăturilor făcute la castelul lui Apida și dări de seamă cu privire la explorarea împrejurimilor. La sfârșit era expusă pe numai opt pagini o

scurtă povestire, mai pasionantă însă decât orice roman și decât multe lucrări științifice. Pe alocuri nu se înțelegea scrisul, dar restul este cât se poate de interesant, Îndeosebi concluziile pe care le-a tras Stronski cu privire la „Mesageri”. Voi publica mai jos în întregime, aceste note, comentând unele pasaje nu prea explicite.

„24 AUGUST

(Un desen reprezentând ceva asemănător cu capul unui burete, un con foarte turtit și alături, pentru comparație, un automobil și un om. Inscripția: «navă cosmică». Pe con se află câteva puncte indicate de săgeți, în dreptul cărora serie: «intrări»; la vârful conului se află inscripția «pe aici se încarcă». Pe margine: «înălțimea 15 m, diametrul da bază 40 m»).

Elicopterul a mai adus încă un automobil G. A. Z.-169, J. D. 19-19. Mesagerii (acest cuvânt l-a folosit pentru prima oară însuși Stronski) s-au cățărat pe el, i-au demontat motorul, apoi l-au încărcat pe navă. Mașina noastră bună pentru orice teren se află deocamdată jos; am scos din ea toate alimentele, și ei nici nu se ating de ele. Nu mi se acordă atenție, aș putea să plec, dar nu vreau. (Urmează un desen foarte neprecis, înfățișând probabil un Mesager.) Nu mă pricep să desenez. Un corp negru, în formă de disc. Opt picioare. Picioarele sunt lungi și subțiri, cu trei articulații. Nu se văd nici ochi și nici urechi, dar fără nici o îndoială că ei văd și aud la perfecție. Se mișcă cu o repeziciune uimitoare, ca niște fluiere negre. Sunt în stare să alerge pe o râpă verticală întocmai ca muștele. Este de remarcat că la ei corpul nu se împarte în partea inferioară și cea superioară. Am observat că, în timp ce alergau, una dintre aceste făpturi s-a repezit într-o parte și apoi înapoi fără să se oprească sau să se întoarcă.

Elicopterul a adus o vacă. Șase Mesageri au examinat-o din toate părțile, țirâiau și pufneau. Au o putere extraordinară. Unul a apucat vaca cu picioarele dinapoi și cu multă ușurință a săltat-o pe spate. Vaca a fost încărcată. Un elicopter a adus o claie cu fân și a încărcat-o pe navă.

Am încercat să comunic cu ei… Nu mi se dă atenție… Sunt

cel puțin nouă Mesageri și trei elicoptere.

Totuși mă supraveghează. M-am ascuns după niște pietroaie, și un Mesager s-a apropiat, a târât și apoi a încetat. M-am întors…

Se pare că unul are ochi – cinci nasturi strălucitori la extremitatea trupului. Culoarea lor diferă – de la stânga spre dreapta albăstrui-verzui, albastru, violet și doi negri…

Au adus a patra mașină G. A. Z.-151, J. D. 73-98. Pe șofer îl cheamă Kondratiev. E foarte speriat, spune că dormea și l-a trezit vuietul elicelor. Îl lămuresc și eu cum mă pricep cu privire la pățaniile noastre atât de ciudate.

Au încărcat un elicopter și automobilul venit cu Kondratiev. Acesta alerga în jurul navei, înjura, plângea, se ruga de Mesageri să-i lase mașina. Când văzu că totul e zadarnic, vru să arunce în ei cu pietre, dar l-am oprit. Nu trebuia să înăsprim relațiile. Mi-a băut alcoolul și s-a culcat la umbră. Pe Kondratiev Mesagerii nu l-au mai examinat cu aceeași curiozitate arătată față de mine.

Un mesager s-a apucat să prindă șopârle. O făcea cu multă îndemânare: fugea pe trei picioare și în același timp cu celelalte înhăța câte două trei o dată…

Au încărcat vreo zece oi și o mare cantitate de fân. Au reușit să afle cu ce se hrănesc oile. Inteligente făpturi: se pare că vor să transporte vii atât vacile cât și oile. Mașina noastră a fost și ea încărcată, dar alimentele mi le-au lăsat pe toate. Își dau seama și de aceasta!

Ce-ar fi să zbor și eu? Mâine voi încerca să mă înțeleg cu ei sau să pătrund pe navă. Oare îmi vor îngădui?

Două elice, uneori patru. Lungimea fuzelajului – circa 8 m. Totul din material negru-mat, fără suduri, și care parcă n-ar fi de natură metalică; Habar n-am cum se pătrunde înăuntru. Nu se vede nici o deschizătură. (Aceasta este probabil descrierea elicopterului.)

Kondratiev a plecat. Am vrut să trimit prin el câteva observații scrise, dar m-a refuzat. A căutat să mă convingă să plec împreună cu el, dar i-am respins propunerea. A plecat fără să fie stânjenit…

Trebuie să zbor cu ei. O asemenea întâmplare nu survine decât o dată în viață…

Mesagerii continuă să se agite, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat…

Uluitor! Nici acum nu mi pot reveni din surpriză. Mesagerii sunt niște mașini! chiar acum, la doi pași de mine, doi Mesageri au demontat un al treilea. Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Un aparat cât se poate de complicat, nici nu știu cum l-aș putea descrie. Păcat că nu sunt inginer. Au scos cuirasa de pe spate; sub ea, în formă de stea… (fraza nu e terminată), sub burtă se afla un rezervor destul de încăpător, dar nu pricep cum pun ei acolo tot felul de obiecte… L-au montat, lăsându-i numai patru picioare, în schimb i-au fixat un dispozitiv care avea forma unui clește uriaș. De îndată ce au terminat asamblarea, «noul născut» s-a ridicat și a pornit glonț spre navă. Mai tot corpul îi este alcătuit dintr-un obiect în formă de stea, construit dintr-un material alb care aduce a burete metalic.

Cine sunt stăpânii acestor mașini? Mesagerii sunt oare dirijați din interiorul navei?

Mașini dotate cu rațiune – e o absurditate. Cibernetică sau teleghidare? De necrezut…

Își dau seama de deosebirea dintre oameni și animale. Acesta este motivul pentru care nu iau oameni. Sunt umani?! Hotărât lucru, soția nu mă va ierta niciodată…

Niciodată, niciodată n-o voi mai vedea – e îngrozitor. Dar sunt sau nu bărbat?

Este miezul nopții, scriu la lumina unei lanterne. Când am aprins-o, un Mesager a dat fuga până la mine, s-a auzit un declic și apoi s-a îndepărtat. Toată seara Mesagerii au meșterit la o construcție asemănătoare unui turn. La început, din trei deschizături au ieșit niște scări de bord, de o mărime impunătoare. În sfârșit, mi-am zis, se vor ivi aceia care dirijează aceste mașini. Dar pe scările de bord au fost coborâte o puzderie de piese și bare metalice, în timp ce șase Mesageri s-au apucat să lucreze. Acela cu cleștele nu se afla printre ei. I-am urmărit multă vreme. Mișcările lor sunt absolut precise și

sigure. Turnul a fost construit în patru ore. Cât de organizat lucrează! Acum nu se vede nimic. E întuneric, dar aud cum Mesagerii robotesc pe teren. Ei se descurcă perfect, fără lumină. Lucrul nu încetează nici o clipă. Elicopterele se află tot timpul în zbor. Să presupunem că e… (fraza nu e terminată)

25 AUGUST. ORA 16.

La 23 august, ora 9 dimineața, eu, Boris Ivanovici Stronski (Leningrad. Ermitajul de stat, secția Asia Mijlocie), am fost răpit de un elicopter și adus aici, în tabăra Mesagerilor. Pe cât mi-a fost cu putință, am notat până acum cele observate… (câteva rânduri sunt indescifrabile) și patru automobile. Concluziile principale: 1) sunt Mesageri ai unei alte lumi, soli ai unei alte planete; 2) Mesagerii sunt niște mecanisme cât se poate de complicate și precise, iar nava lor cosmică are o conducere automată.

Mesagerii m-au examinat, m-au dezbrăcat și cred că m-au și fotografiat. Nu mi-au făcut însă nici un rău, iar după aceea nu m-au mai luat în seamă. Am fost lăsat absolut liber.

Se pare că nava se pregătește acum să-și ia zborul, căci azi dimineață, sub ochii mei, au fost demontate cele trei elicoptere negre și aceeași soartă au avut-o cinci Mesageri. Proviziile mele au fost încărcate, pe teren n-au mai rămas dectt câteva piese de la turn și un G. A. Z.-151. Doi Mesageri meșteresc sub navă și alți doi se învârtesc pe aproape. M-am hotărât să plec cu ei. Alimentele mi-ajung pentru cel puțin 30 de zile; ce va fi după aceea nu știu, dar trebuie să plec. Voi pătrunde pe navă și voi rămâne acolo. Nu știu cum o să fie cu apa. Dacă rămân în viață, lucru de care nici nu mă îndoiesc, voi face tot posibilul să comunic cu pământul și să mă întorc împreună cu stăpânii Mesagerilor. Cred că voi reuși să mă înțeleg cu ei. Așadar, trec acum pe navă. Ar trebui… (un aliniat întreg este indescrifrabil, ca și cum Stronski ar fi scris fără să privească). Voi face alte însemnări după examinarea navei. Poate că nici nu mă vor lăsa pe navă.

Iată, cei doi Mesageri s-au întors și au intrat înăuntru. Doi continuă să stea sub navă. Eu pornesc. Încerc un sentiment de

teamă. La drept vorbind este o prostie, ei sunt mașini. Iar eu sunt om”.

Însemnările se întrerup aici. Stronski nu s-a întors la mașină. El nu s-a întors deoarece nava și-a luat zborul. Scepticii pomeneau de o catastrofă. Dar de aceea le și spunem sceptici. Eu am fost pe de-a-ntregul încredințat, chiar din prima clipă, că Boris Ivannvici trăiește și vede ceea ce nouă nu ne este dat să vedem nici măcar în vis. Eram convins că se va înapoia și îl invidiam. Este cel mai curajos om pe care-l cunosc. Nu oricine ar fi fost în stare să procedeze în felul acesta. Am pus această întrebare multora. Câțiva mi-au răspuns cinstit: „Nu. Mi-ar fi fost teamă”. Majoritatea au spus: „Nu știu. Totul depinde de împrejurările concrete”.

Eu mărturisesc că n-aș fi zburat cu nava. Am văzut cum arată un „păianjen” și nu-mi inspiră nici o încredere.

* * *

Și acum câteva cuvinte despre evenimentele ce au urmat. S-a constatat că în cele trei zile cât au acționat intens pe pământ, Mesagerii n-au făcut prea multă zarvă. După cum am mai arătat, „păianjenii” au fost văzuți de un număr foarte restrâns de oameni. Elicopterele negre au circulat pe o rază de 150-200 km în jurul terenului de aterizare. Ele au fost urmărite de priviri mirate, au stârnit admirație, dar nimănui nu i-a trecut prin cap ideea proveniență lor „extraterestre”.

Elicopterele negre și „păianjenii” nu aveau arme sau n-au găsit de cuviință să le folosească. În genere, față de oameni, Mesagerii au avut o atitudine plină de menajamente. N-au existat nici răniți și nici mutilați. Pagubele reale provocate de Mesageri sunt neînsemnate și cu atât mai mult ar fi o prostie, dat fiind împrejurările, să se considere capturarea câtorva automobile, vaci și oi drept acțiuni ostile.

La mijlocul lunii septembrie a sosit o comisie creată din inițiativa Academiei de științe a U. R. S. S. Noi toți, în calitate de martori oculari, am fost trimiși la președinleie comisiei, profesorul Nikitin. Aproape o săptămână am stat la dispoziția comisiei, după care ne-am întors la Moscova. Dar în noiembrie…

Unii cititori cunosc evenimentul, poate tot atât de bine ca și mine. La 8 noiembrie, în toate aparatele de radio și televizoarele deschise și în toate rețelele de radioficare de pe globul pământesc a răsunat vocea puternică, tremurând de emoție, a scumpului nostru Boris Ivanovici Stronski. Capacitatea instalației de emisie trebuie să fi fost uriașă, ea a funcționat pe o gamă de frecvențe extrem de amplă.

Stronski a comunicat de trei ori în limbile rusă, tadjikă, germană și latină că de o lună de zile se află pe bordul unei nave cosmice de proporții gigantice, care după părerea sa vine dintr-un alt sistem planetar și care a ajuns un satelit al pământului. Stronski a vorbit cu mult entuziasm despre conducătorii navei, care sunt creatorii uimitorilor roboți în formă de păianjen.

— Sunt ființe inteligente și demne de tot respectul.

După spusele lui Stronski, nava cosmică gravitează în jurul pământului de aproape un an și jumătate. Stăpânii navei sunt prea slabi fizicește pentru a risca să aterizeze pe o planetă necunoscută, cu uriașa ei forță de atracție; în schimb, iscoadele lor automate au efectuat mai multe zboruri pe pământ.

— Pentru oamenii de pe planeta noastră va fi interesant să afle, a spus Stronski, că „păianjenii” mecanici și elicopterele negre au descins în Antarctida, în nord-estul Canadei și în Norvegia. Debutul lor în Tadjikistan a fost prima debarcare la o latitudine mai mică.

Grăbindu-se desigur și relateze principalul, Stronski nu s-a mai oprit asupra amănuntelor șederii sale pe navă. El a arătat că oaspeții din cosmos își exprimă dorința și cunoască și alți reprezentanți ai omenirii, „mai competenți decât mine”, pentru care propun o întâlnire în orice punct de pe orbita navei-satelit. Ohservând sateliții artificiali și rachetele automate lansate de pe pământ, ei sunt convinși că acest zbor n-ar depăși posibilitățile tehnice ale oamenilor.

În încheiere, Boris Ivanovici a transmis un salut soției sale, prietenilor și „tuturor care mă cunosc” și și-a felicitat compatrioții cu prilejul celei de-a 50-a aniversări a Marelui

Octombrie.

După câteva zile, acest al 19-lea satelit a început să transmită semnalele sale radiogoniometrice. Oaspeții au făcut tot posibilul să înlesnească savanților noștri pregătirile în vederea zborului.

Când pe baza semnalelor au fost stabiliți parametrii pe care îi avea orbita navei, s-a lămurit și o altă împrejurare interesantă. Se pare că cel de-al 19-lea satelit fusese descoperit încă din aprilie, cu patru luni înainte de apariția Mesagerilor în Tadjikistan. El fusese văzut de Ter-Marukian, o tânără colaboratoare a Observatorului din Simeiz. Ter-Marukian a crezut însă că este vorba de o sfărâmătură a rachetei purtătoare engleze, care explodase cu puțin înainte în straturile superioare ale stratosferei.

Restul se cunoaște. La Conferința comună a reprezentanților Prezidiilor Academiilor de științe ale U. R. S. S, și Republicii Populare Chineze s-a hotărât să se accepte propunerea oaspeților și să se trimită la întâlnire navele „Sovetskii Soiuz” și „Veidada-lu”, primele nave interplanetare atomice pilotate din istoria omenirii. Aceste nave fuseseră amenajate pentru un zbor în jurul Lunei. Statele Unite vor trimite o rachetă fără pilot, echipată cu teletransmițătoare automate.

Peste puțin timp vom afla amănunte despre natura oaspeților noștri din cosmos și despre construcția navelor cosmice și a minunatelor mecanisme pe care le-au trimis pe pământ, dar se pot trage concluzii anumite chiar de pe acum. Este probabil că va fi respinsă părerea că oaspeții au construit mașinile-păianjen după chipul lor. Pornind de la cele mai generale considerente, precum și de la remarca destul de neprecisă a lui Boris Ivanovici, trebuie să considerăm că ei nu se deosebesc prea mult de oameni. Mai departe, profesorul Nikitin a atras atenția asupra descrierii „păianjenului” cu ochi. Oricare ar fi menirea acestor dispozitive, cei doi ochi negri trebuie să aibă nuanța culorii ultraviolete, dând doar unei priviri umane împresia că sunt negri. Probabil că solii sunt în stare să vadă cinci culori, din care noi, oamenii, nu discernem decât trei.

În ce privește mașinile-pălanjen, după părerea lui Tiltov, marele specialist din Leningrad, ele fac parte din categoria MLUPN-mecanisme logice universale cu program nelimitat, adică mecanisme cibernetice care, într-o situație dată, sunt capabile să săvârșească în mod logic și consecvent cele mai raționale acțiuni. Ipoteza cu privire la posibilitatea creării unor asemenea mașini a fost emisă de Institutul de teorie a informațiilor al Academiei de științe a U. R. S. S.

Multe lucruri rămân încă neclare pentru moment. Nu înțelegem ce sursă de energie folosesc ei, care este schema lor principială. Nu pricepem cum de-au reușit oaspeții și îmbine o complexitate și o capacitate atât de mare, cu gabarite atât de mici. Deocamdată nu putem decât visa la realizarea unor mașini atât de puternice. În genere, după cum susține Titov, ciber-piloții nu constituie ceva de domeniul fanteziei nici la noi, pe pământ. Asemenea roboți capabili să îndeplinească o serie întreagă de operații „inteligente” – să ia probe de pământ și efectueze analiza chimică a probelor etc.

— Îi și putem vedea funcționând pe fundul Baikalului și pe solul virgin al Lunei.

Peste o săptămână, giganții de oțel creați de geniul omului își vor lua zborul în spațiul de gheață al universului, pentru a se întâlni cu rațiunea altei lumi. Nu putem să ne gândim fără emoție la această întâlnire, care înscrie o nouă pagină în istoria planetei noastre.

SFÂRȘIT

Regiune antică din Asia Mijlocie, situată pe teritoriul R. S. S. Uzbece și R. S. S. Tadjice (n.tr.)